

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. I. Summarium omnium excellentiarum virtutum, ac ministeriorum
spectantium ad Episcopos & Prælatos Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

TRACTATUS SEPTIMVS.

DE STATV EPISCOPORVM
ET PRÆLATORVM: ET OFFICIO
animas gubernandi.

CAPVT I.

SVMMARIVM OMNIYM EXCELLENTIO
rum virtutum, ac Ministeriorum spectantium ad
Episcopos & Prælatos Ecclesie.

STATVS ET OFFICIUM PRÆLATORVM ECCLESIE, quod est huius Tractatus argumentum, plures gradus complectitur, alios alijs excellentiores: quorum supremum caput est Pontifex Romanus, Successor S. Petri, & vicarius Christi D. N. in terra; cui subsunt reliqui Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati peculiarium Ecclesiarum ac Religionum; in quibus etiam sunt diversi Prælatorum gradus; ita eas gubernantium, vt alij alijs subsint: de quibus omnibus simul hic agendum, ob multitudinem magnam, quam in suis habent Ministerijs: quamvis cum hoc discrimine, quod Prælatura in suis Episcopis habeat diversi Statûs rationem, in reliquis autem non nisi officij. Nam, vt Primo Tomo dictum, Status dicitur Stabilitatem & obligationem quandam perpetuam; Episcopi autem (vt S. Thomas) ob specialem consecrationem ita sunt suis Ministerijs dedicati & specialiter solennitate adstricti ad curam suarum Ecclesiarum: vt sponte sua non possint eas deserere absque facultate ac dispensatione Summi Pontificis: officium autem dicitur obligationem tantum ad certum tempus: quæ si perpetua sit, non tamen est cum solennitate, sed dependet à voluntate illud obeuntis, & talia sunt officia reliquorum Prælatorum. vtrique autem in hoc conueniunt, quod habeant Statum & officium perfectionis non vt eam tunc addiscant; sed vt alios doceant; eisque ita communi-

Tract. 1. c. 1
2. 2 q. 184.
45.

nicens, vt ad perfectionis Christianæ celsitudinem illos dirigant. Ex quo
provenit, vt status hic sit in Hierarchia Ecclesiastica supremus, & com-
plectatur tres præcipuos actus, quibus illa (vt S. Dionysius ait) tendit,
quantum fieri potest, ad conformitatem & similitudinem cum Deo. Cu-
ius proprietates est, quod sit summa puritas, summa lux, & summa perfe-
ctio; & purificare, illuminare, ac perficere suas creaturas, Angelos & ho-
mines. Et in his omnibus imitari eum debent Prælati; studentes in pi-
etatis habere in seipsis magnam mundiciem ab omni genere viciorū, pas-
sionum, ignorantia, errorū, ac imperfectionum; magnum vero lumen,
& splendore scientiarū ac virtutum: ita vt crescant & proficiant in eis, do-
nec perveniant ad culmen & perfectionem omnium: & tūc iuxta ratio-
nem officij sui purificare debet, illuminare, docere, ac perficere suos sub-
ditos: quod est in Hierarchia supremum. *Nihil enim, inquit, divinius quam
esse Dei adiutorem, ostendendo in seipso splendorem Divinorum o; erum,*
ad Deificandos homines, & faciendos homines Divinos. Quamvis au-
tem aliquid horū pertineat etiam ad Sacerdotes, & alios Ecclesiasticos
Ministros, de quibus hæcenus egimus: plenius tamen & excellentius per-
tinet ad Episcopos & Prælatos; qui Magistri sunt, duces ac pastores fide-
lium; nec solum secularium, sed etiam reliquorum Sacerdotum, & Ec-
clesiasticorum in eorum officijs.

§. I.

EX hoc fit, vt quemadmodum alios ducturo per diuersas vias, expe-
dit, vt illas nouerit non solum ex aliorum relatione, sed etiam ipsā
experientia: ita a vt eas læpius ipse ambulauerit, quemadmodum S.
Angelus Raphael dixit Tobia, cum illum voluit itineris sui ducem acci-
pere: ita etiam, cum Prælati sint duces fidelium, sicut b pastores ouium: ne-
cesse est, vt omnes vias ambulauerint, per quas illi solent incedere. Quæ
vias sunt tres, quas vocamus viam purgatiuam, illuminatiuam, & vniuersam:
quæ respondet tribus gradibus ipsius charitatis, & tribus Statibus iusto-
rum, quos Sanctus Thomas vocat *Incipientium, proficientium, & perfectio-
rum* Et vnaquæque harum viarum propria sua habet exercitia destinata
ad purificandum se à vitijs; aut virtutibus exornandum, aut coniungē-
dum se Deo, amore & charitate perfecta. Et secunda includit exercitia
primæ, tertia autem vtriusque. Quarum trium mentionē fecit Aposto-
lus, cum dixit: *c. finis præcepti est: charitas de corde puro, & de conscientia bo-
na & fide non ficta:* quia amatur puritas animæ & splendor bonorum ope-
rum, & fides ac fidelitas in coniungendo se firmissimè cum Deo. In qui-
bus tribus rebus ait S. Bern. debere prælati Ecclesiæ esse valde emittentes
Ac propterea Christus D. N. ter Petrum interrogauit: *d. mat me: vt ho-
minum piscatores intelligant, se debere esse emittentes in cordis puritate;*

S. Thomas
2. 2. q. 18. 4.
a. 5. ca. 5. de
Angel. Hie-
rarch.

Angelica
Hierarchia
a 1. Cor. 31

a Tob. 5. 8.

b loã 10. 3.

2. 2. q. 24.
a. 9. & 9.
18. a. 4.

c 1 Tim. 2. 5.

Serm de
Trib. ordi-
nibus Eccl.
d loã 21. 13.

& ab omni culpa & imperfectione liberos, quantum humana fragilitas ferre potest. simul etiam habere debent conscientiam heroicis operibus in omni virtutum genere exornatam; non solum in rebus, quæ sunt præceptæ (nam sine his non est puritas) sed etiam in ijs, quæ tantum sunt de consilio, & maiorem adferunt ipsis Prædicatoribus splendorem. Ac denique fideliter seruare debent vnionem cum cælesti sponso, qui dixit: *sponsabo te mihi in fide, & in iustitia, & in misericordia*, cum summa Charitatis perfectione. Et quemadmodum anima hominis cum magna excellentia complectitur perfectionem aliarum formarum, & animarum inferiorum, tribuens eis corporale, augmentum, & sensum; quæ reliqua corpora, plantæ, & animalia habent; & super hæc omnia habet etiam esse intellectuale Angelorum: ita Prælati debet cum excellentia habere virtutes *Incipientium*, qui ambulat viam *purgatiuam* & *proficientium* in *illuminatione*; & *perfectorum*, in *virtute*: quæ spiritum nostrum transtulit computat in Diuinum. Et cuique dare debet pastum & alimentum spiritum & conueniens viæ, quam ambulat. Et quoniam hæc alimenta sunt triplicia: ideo Christus Dominus noster *ter dixit S. Petro, vt ipse agnos, & oues pasceret*. Debet enim pascere Tirones qui sunt tanquam agnelli Christo regenerati; & proficientes, qui sunt tanquam agni crescentes & proficientes; ac denique perfectos, qui sunt quasi oues, potentes alios regenerare, & eorum esse matres.

Ex quo fit quod Prælati excedere debeat, ac subditos suos superare, sicut Magister Discipulos, & pastor oues suas. Quod perpendens S. Chrysostomus ait: Prælatum debere reliquos excellere non corporis proceritate, sicut f. Saul qui *ab humero & sursum eminebat super omnem populum*, sed in virtutis magnitudine, quæ per eam significabatur, vt suo loco diximus. Ita vt proportione quadam, tantum distet Prælati & gubernator ab eis, quibus præest: quantum Pastor distat ab ouibus, brutis animantibus. Hoc amplius explicans S. Gregorius sic ait: Tantum debet actionem populi actio transcendere Præsulis: quantum distare solet à grege vitæ pastoris. oportet namque vt metiri se solite studeat, quanta tenenda rectitudinis necessitate constringitur, sub cuius æstimatione populus grex vocatur. Sit ergo, necesse est, cogitatione mundus, actione praecepius, discretus in silentio, utilis in verbo, singulis compassione proximis, præ cunctis contemplatione suspensus, bene agentibus, per humilitatem socius, cõtra delinquentium vitia per Zelum iustitiæ erectus, interiorum curam in exteriorum occupatione non minuens, exteriorum providentiam interiorum sollicitudine non relinquens. Hæc omnia dixit S. Gregorius, Angelicam potius quam humanam delineans perfectionem. Nec mirum id quidem: quemadmodum enim animantium

c. Osa. 2. 20

3

f. Regū 92
Tomo. 2.
Tract. 4. c. 12. Pastor.
c. 1.

pastor.

pastores, non bruti sicut illæ, sed homines rationales esse debent: ita rationalium hominum pastores, non puri hominēs, sed Angeli esse debent non quidem in natura; sed in sapientia, & sanctitate, ac donis gratiæ. Ac propterea ipse Dominus in Apocalypsi eos vocauit g. *Angelos*, vt postea videbimus. Et quemadmodum Angelorum (teste S. Dionysio) munus est, purificare, illustrare, ac perficere homines, quorum gerunt curam; ita Prælati eadem officia erga suos subditos præstare debent, modo quodam Angelico.

HANC ipsam excellentiam Prælatorum explicuit etiam cœlestis noster Magister in celebri illo sermone, quem ad suos Discipulos habuit in monte, tanquā ad futuros sui gregis pastores: accipiens pro argumēto & themate octo beatitudines, volens eos monere, quod deberent esse *h. pauperes spiritu, esurientes & sitientes iustitiam, lugentes eius defectum, misericordes, mundi corde, pacifici, & patientes persecutionem propter iustitiam*: eo quod absq; harum virtutū excellentia nō possunt munus suum perfecte obire. vt autem scirent quale munus illud esset, explicuit prædictos tres actus per varias similitudines, dicens: quod ipsi essent *sal terra* quam purificarent à corruptione vitiorum; *lucem mundi*, quem veritatum ac virtutum splendore illustrarent; & *Ciuitatem super montem positam*, ad perficiendos sibi commissos: vt superius explicatum est, cum egimus de Prædicatoribus. Cū autem illos nominauit Ciuitatem supra montem, voluit nominatim significare: ita debere Prælatum subditum suum excellere, sicut ciuem excellit ciuitas. Nam quemadmodum Rex totum suum regnum ita repræsentat; vt quod ille facit, dicatur facere totum regnum: ita Prælati repræsentat totam suam Ecclesiam, ita vt, quod omnes Episcopi in Concilijs statuunt, censeatur rota Ecclesia constituere: ac proinde æquum omnino est omnium virtutes simul collectas ipsi in se habeant. Item quemadmodum Ciuitas (teste S. Augustino) est congregatio multorum hominum alicuius amicitij vinculo coniuictorū: ita cor Episcopi habere debet intra se congregationem omnium sibi commissorum, eos protegens & in omnibus bonis eorum exercitijs adiuuans. Propter quam inter alias, causam dixit sapiens: *i in veste poderis quam habebat summus Sacerdos, totus erat orbis terrarum*, quasi totum illum intra seipsum gestaret, cuius ipse erat Sacerdos. Ac propterea gestabat etiam in humeris & pectore nomina duodecim Tribuum, vt mox videbimus.

DEINQUE quemadmodum author naturæ ita prouidit, vt in capite hominis & reliquorum animalium sint collecta instrumenta omnia, quę pertinent ad gubernationem, conseruationem, ac perfectionē corporis in eius actionibus; ac propterea in eo continentur quinque sensus qui ad illas recte obeundas iuuant: ita etiā in capite corporis mystici Ecclesiæ.

g Apocal.
1.10.

4

h Mat. 5. 8.

Trañ. 6. 64

Lib. 15. de
ciuit. Dei
c. 8.

i Sap. 18. 24

5

In Apolog.
de fuga.

quali collecta continentur omnia officia & ministeria, ad eius consecrationem ac perfectionem necessaria: ac proinde omnes etiam excellentie ac virtutes necessariae ad ea, ut oportet, obeunda. Ac propterea S. Gregorius Nazianzenus dixit: quemadmodum caput & cor excedunt reliquas corporis partes: ita Prælatum excedere debere reliquos fideles: nam ipsum debere esse tanquam cor, ex quo reliquorum vita procedat; & tanquam caput, quod in suis officijs eos gubernet. Ac propterea etiam ad Episcopum spectant officia sacrificandi, orandi, confessiones excipiendi, docendi, prædicandi, gubernandi, ac iudicandi; ac propterea confirmandi baptizatos, ordinandi Sacerdotes, ac Ministros; & alios consecrandi, qui præstent idem officium, quod ipse: ut ex hoc intelligant, debere se habere omnes perfectionis gradus, qui in alijs sunt distributi.

§. II.

VT QUAE haecenus dicta sunt distinctius intelligantur, subiiciemus imaginem quædam & exemplar veteris Testamenti valde proprium, Summi Sacerdotis scilicet, qui præferrebat magnitudinem & dignitatem officij sui in ornatu vestium Sacerdotalium; & nominationem duabus rebus valde ad nostrum institutum accommodatis. Altera quod esset texta ex preciosissimo stamine, quod esse poterat, cum admiranda varietate, a *ex bysso retorta, hyacinto, purpura, coccoque bistincto*, & in aliquibus etiam inferebantur aliqua fila aurea. Altera quod exornarentur varijs lapidibus, valde preciosis, in ipso rationali quod pectus cooperiebat, erant *duodecim lapides in quatuor Ordines distributi, tres in singulis in clavi auro, & in eis sculpta erant nomina filiorum Israël; in singulis lapidibus nomina singulorum per duodecim Tribus. Alij quoque duo lapides preciosi erant in utroque latere super humerali: in vno lapide ad humerum dextrum erant sex nomina filiorum Israël natu maiorū; in lapide ad sinistru nomina aliorū sex natu minorū: & lapides erant inclusi & circumdati auro.* Hic torus ornatus figura erat herouarū virtutū quæ prælucere debebāt in Iesu Christo D.N. Summo Nouæ legis Pontifice, & in Episcopis ac Prælati; quos ille erat in sua Ecclesia collocaturus. Quemadmodum ipsa etiam affirmat in consecratione Episcoporum, ornans Deum in quadam collecta: *ut quicquid illa velamina in fulgore auri, in nitore gemarū, & in multimodi operis varietate signabant, hoc in eius virtutibus actibus, clarescat.* Prælati enim non in vna tantum virtute, sed in omnibus prælucere debent; conando semper præstantioribus eorum omnia sua opera texere; seseque eis induere ac exornare. Et primam quidem (ut S. Gregorius ait) splendere in eis debet *bysso retorta*, puritas scilicet conscientie; adhibita mortificatione omnium earum, rerum, quæ possunt eam

2. Exodi 28,
3. 9. 17.

2. Pastor. c. 3.

aliqui

aliquâ culpa maculare. *Hyacinthus* item rectæ intentionis, quæ respicit cælestia, nõ fluctando ad fines terrenos. *Purpura* quoq; patientiæ regia, quæ dominium præbet homini sui ipsius; & peccatus ac robur ad magnas persecutiones & molestias tolerandas, satisfaciendi causa officio suo, eiusque obligationibus. *Coccus* etiam *bus tintus* charitatis cum utroque suo actu, amoris scilicet Dei & proximorum: ita ut omnia sua opera duplici hoc amore perficiat. *Aurum* denique sapientiæ cælestis, contemplando scilicet res æternas; & cautè administrando temporales.

ADHVC tamen distinctius apparent hæc virtutes in duodecim preciosis lapidibus aut cæclatis: ad significandum (vt ait Beda) quòd sapientia cælestis, siue charitas, quæ est regina virtutum, eas ambit, tuetur, & exornat; tribuitque perseverantiæ coronam: sunt autem in quatuor ordinibus, in singulis tres: præcipuè enim exornari debent quatuor virtutibus, quas vocamus Cardinales, fundatas super fidem trium Diuinarum personarum, *Quatuor*, inquit, *ordines gemmarum habet in pectore Sacerdos: quando omne, quod cogitat, prudentiâ circumspexit, fortitudine firmum, iustitiâ eximium, temperantiâ à malis omnibus fuerit secretum.* Sed ijdem ordines trinas habet gemmas, cum eadem prudentia, fortitudo, iustitia, & temperantia, sanctæ Trinitatis fuerint fide consecratæ, & S. Hieronym. addit: ex contritione harum quatuor virtutum reliquas omnes procedere, per duodecim numerum significatas. Nam (vt S. Thomas dixit) omnes virtutes morales ad has quatuor reducuntur. Sed quoniam spiritus Sanctus non frustra duodecim hos preciosos lapides elegit ac designauit, ad vestes Sacerdotales exornandas: de quibus lapidibus dixit S. Ioannes in Apocalypsi, *b quod essent duodecim fundamenta ciuitatis cælestis: explicabimus hic breuiter heroicas virtutes per lapides illos significatas, seruatò quadruplici ordine earum, in quibus Prælati debent præluere.*

IN primo ordine erant *Sardius, Topazius, Smaragdus* **SARDIUS** qui coloris est ignei, terretque feras, est feruens zelus, qui ignis instar contendit; omnia vitia ad eò strenuè comburere, vt metum incutiat peccatoribus: ipsosque Demones exterreat. **TOPAZIUS** quem Plinius omnium lapidum preciosissimum appellat, est incensus Dei & proximi amor: actus scilicet charitatis, ex qua oritur zelus, estque omnium virtutum præstantissima, splendens varijs coloribus, valde accensis, auri præcipue præstantissimi: habetque in se omnium splendorem: cui propterea Apostolus tribuit omnium illarum opera. **SMARAGDUS** excellentissimi coloris vitæ, est virtus spei, visum reficiendis ac recreantis, erigitque cor ad firmam fructus laborum suorum ac præmij spem. Hæc tres virtutes ad eò debent esse Prælati propriæ ac familiares, vt eas meritiò debeant primo loco collocare, sese eisdem exornare: vt eâ quam eorum Status exigit excel-

apud Lipoman in Cæcena Exodi 28.

Epistola ad Tabulam.

2.2. fore per totam.

b Apocal. 21.

14. vile Alcazar ibi annor. 6. sequent.

Riber. in c. 21. Apocal. lib. 33. c. 8.

1 Cor. 13. 4.

entia & amplitudine splendeant. His tamen lapidibus accedebat secundus ordo, in quo erant *Carbunculus, Sapphirus, & Iaspis*. **CARBUNCULVS**, qui nocte splendet, & circumstantes illuminat, est virtus dominique sapientiae caelestis: cui coniungitur scientia humana, ut noverit Praelatus, subditorum errores, & ignorantias dissolvere, eosque in milia huius vitae nocte illustrare. **SAPPHIRVS**, qui est coloris caelestis habet quo aliqua punctula, auri est serenitas, & quies conscientiae, & vitae quaedam caelestis, ad similitudinem caelestis Adami, multis ac varijs amara affectibus infertis: quibus anima pulchrior & elegantior redditur. De quibus Ieremias dixit antiquos: *Carbunculus fuisse Sapphiro pulchrior*. **IASPIS**, qui est lapis solidus, & fortis ad columnas & aedificia (nam Solomon dicit: structuram muri civitatis caelestis esse ex lapide *Iaspide*, quem inter duodecim lapides primo loco collocat) significat virtutem Fidei, quae fundamentum est vitae Christianae ac perfectae; & omnium eorum, qui sunt futuri columnae Ecclesiae, eiusque pondus sustentaturi. Ex quo niam **IASPIS** (teste S. Hieronymo & Glossa Interlineali) prodest contra phantasias, siue phantasmata: etiam in hoc symbolum Fidei, quae inanes haereticorum phantasias & apprehensiones evanescere facit, sicut omnium superbiorum arrogantium sibi, quod valde sint sapientes. Persuadeant itaque sibi Praelati, quod ad bene fungendum officijs suis, debeant esse solidi ac fortes in fide sicut *Iaspis*; quieti & pulchri in spiritu, sicut *Sapphirus*; & splendentes in verbis & operibus sicut *Carbunculus*.

c Thron 47.

In Isai. 54. In Exodi. 28

Lib. 17. Etymolog.

ADDENDVS tamen tertius est preciosorum lapidum ordo, in quo collocantur *Ligurius, Achates, & Amethystus*. **LIGURIUS** siue *Lincurius* coloris caerulei, siue electri (quem S. Isidorus ait fieri ex vrina lynceis congelata) significat virtutem humilitatis, quae etsi valde sit preciosa, oritur tamen ex cognitione propria nostrarum utilitatum ac miseriarum. Ad quam tamen producendam opus est lynceis oculis, quibus quis sese agnoscat, & contemnat, etiam si magna habeat Dei dona, coniiciens oculos in suum vile principium ac finem: siquidem verè est pulvis, & in pulverem convertendus. **ACHATES**, qui niger est lapis cum aliquibus circularibus albis, significat virtutem poenitentiae, luctus & plangens ob peccata propria & aliena proximorum quos aliquo modo contingunt. Non tamè est adeo merita luctus, ac desolatio, ut non respiret aliquatulum ob cadore indulgentiae, quae tali medio obtinetur. **Amethystus**, qui est coloris purpurei siue sanguinei est virtus patientiae, tolerantis innumeros labores ob Dei gloriam & bonitatem, usque ad proprii sanguinis effusionem: ubi ad resistendum peccatis, aut ob salutem suarum ovium, opus erit. Haec virtutes perfectioribus preciosis lapidibus quarto ordine collocatis, *Chrysolitho, Onix, hyacintho, & Beryllo*. **CHRYSOLITHVS** siue *Tarsis*, qui videtur aurum pellucidum

similis

simile colori marino, est paupertas spiritus, & contemptus rerum omnium huius mundi cū excellenti quadam cordis generalitate; quia omnia reputat tanquam stercus & sordes, vt Christum lucrificiat. Quamuis enim retinere possit res aliquas temporales, sitque ei viuendum in pelago curarum, quas negociorum varietas adfert: nihil tamen eorum debet ipsi adhærescere; sed tanquam preciosus lapis debet super omne, quod terrenum est eminere: sicut Angelus ille, quem vidit Daniel, cuius corpus erat quasi Chrysolithus: quos significabatur excellentia eius super omnes, qui viuunt in corpore carneo. **O N Y C H I N V S** est figuræ & coloris cuiusdam vnguis cum ingenti candore: & significat virtutem castitatis & puritatis corporis & spiritus: vt in carne viuatur, non seruatis legibus carnis, sed cum ea e cordis mundicie, cui Dei visio promittitur. Qui lapis tanti est momenti pro Sacerdotibus, vt cū Summus Sacerdos ex reliquis lapidibus singulos tantum gestaret; huius tamen gestabat duos super humeros: ad significandum puritatem, quam Sacerdotes custodire debent in omnibus suis actionibus, & oneribus officij sui. Aduertit autem S. Isidorus: aliquos ex his lapidibus tres habere colores; in parte infima nigrum, in media album, in suprema sanguineum. Qua varietate significatur: quod per tristitiā peccatorum obtrineatur candor & puritas anime; & hæc perficiatur virili ac generoso animo pugnandi, vsque ad sanguinem, ad obtinendam victoriam. Vltimus lapis erat **B E R I L L V S** coloris flauis siue pallidi & quasi diluti, nec splendet nisi elaboretur in formam sex angulorū: & tunc ait, habere colorem inflammatum ad instar aquæ, in qua Sol reuerberatur. Estque figura virtutis temperantiæ, & abstinentiæ; compri-mentis impetus & propensiones carnis. Quæ temperantiæ, vt splendeat, elaboranda est, & polienda mortificatione sex circumstantiarum quæ illā reddunt perfectam. quantitatis scilicet & qualitatis ciborum, circumstantiarum temporis, loci, modi ac finis: in quo cibus sumitur. Tunc enim anima temperata, sit quasi aqua crystallina, in qua radij Solis iustitiæ reuerberantur per gratias & fauores ei exhibitos.

§. III.

HÆ sunt virtutes, quæ in Prælatibus præluere debent, tanquam signa sanctitatis status eorum propriæ, vt officio & muneri suo satisfaciant. Quod significabatur solenni illa inscriptione in medio lapidum duobus illis verbis: a *Doctrina & veritas*, quæ verba explicuimus, cum de prædicatoribus ageremus. Quamuis multò plura significent verba Hebræa: *Vrim & Tumim*, quæ alij interpretantur *illuminationes, perfectiones, seu puritates*: ad significandum, quod Prælati intra cor, & pectus suum habere debeant magnam lucem, puritatem. & perfectionem in veritate & doctrina; in virtute & sanctitate; ad purificandos, illuminandos ac perficiendos sibi subditos. Et quemadmodum Deus noster olim per

Sacer-

Isidorus lib.
17 Etymo-
log. c. 14.
Vide Ribe-
ram supra.

d Danie.
10. 1

e Matt. 5. 3

lib 16. E-
tym. c. 8.

a Exodi. 28.
30 Leuit.
28.
Tract 6. c. 7
Vide Lipo-
man in lo-
cum Exodi.

Sacerdotem indutum Ephod, respondebat dubijs, que ipsi proponebantur: ita nunc per Prælatos & Pastores Ecclesiæ docet, illuminat, ac dirigat Christianos omnes in ijs omnibus, quibus ad salutem consequendam opus habent. Ac propterea S. Gregorius dicit: locum in quo hæc verba cum lapidibus preciosis erant, vocatum *Rationale iudicij*: in testimonium rectæ rationis, iudicij, prudentiæ & sanctitatis, quibus ornatus esse debebat in sua gubernatione.

IN harum omnium virtutum ac Ministeriorum exemplar accipere debet Prælatum non solum Christum D. N. ut dictum est, sed antiquitatem Sanctos, qui in eis præluxerunt. Et hoc ait idem S. Gregorius, significare quod *b* in *duodecim preciosis lapidibus Pectorali* sine Ratione, alioquin *essent nomina duodecim Patriarcharum Israel*, sicut etiã *c* nomina *duodecim Apostolorum* inscripta erant in *duodecim lapidibus seu fundamentis ciuitatis Ierosolymæ*; ad significandum, Sacerdotem & Prælatum debere ante oculos suos, & pectus suum cum magno amore & affectu portare vitas exemplares duodecim Apostolorum, & reliquorum Sanctorum Episcoporum, ac Doctorum Ecclesiæ, ad præclaras eorum virtutes imitandas, & modum gubernandi, quem tenuerunt. Et quemadmodum sponsa faciebatur *d* *fasciculum myrrhæ* ex ijs, quæ dilectus eius fecit, ac perpellas erat; Scetinebat illum *inter vbera* sua ut ea aspiceret & imitaretur: ita Prælatum merito sibi faciet fasciculum alium lapidum preciosiorum, virtutum scilicet Sanctorum Prælatorum, qui præcesserunt, illum que ponet ante pectus suum, ut præclara eorum exempla inspiciat & imitetur, & nitatur tale esse, quales illi fuerunt, preciosis scilicet lapis ac fundamentalis Ecclesiæ.

DENIQUE, quemadmodum nomina duodecim Patriarcharum Israel significabant etiã duodecim Tribus & familias totius populi Hebræi, erantque sculpta non solum in lapidibus preciosis, qui erant ad pectus Sacerdotum, sed etiã in duobus alijs qui erant super eiusdem humeros: ita significabant, Prælatum ratione officij sui debere omnes suos subditos in sua memoria, & ut Apostolus dixit, *e in corde suo præsentibus* habere; ut eos Deo offerat, pro eis orat, & singulos tanquam valde preciosos lapides magni faciat. Debet quoque super humeros suos portare onera omnium, subueniens eis, & in eorum periculis ac difficultatibus eos ita subleuans, ut que earum remedio apud Deum ita agens, atque si difficultates illæ ipsorum essent propriæ. Aduertat tamen Prælatum: non satis esse, quod de subditos gesserit in pectore, nisi etiã in humeris eos portet; neque enim posse commodè super humeros portare, nisi etiã gesserit in pectore: simul enim debet eos diligere, iuuare, & sustinere ac tolerare. Non sufficiet amor sine operibus; neque opera aderunt, ubi non est amor, nec ratio.

2. P. Pastor
c. 2.

b Exod. 28
21. 29. idem
Beda apud
Lipomanii
c. Apocal.
21. 14.

d cant. 1. 13

Ex S. Greg.
lib. 28. Moral.
c. 6.

Ita Lipomanii, 5.

e Philippi. 7.

rum onus ferre poterit, nisi amet. Hæc summa est virtutum ac Ministeriorum, quæ ad perfectos Episcopos ac Prælatos pertinent. quoniam autem singulæ harum rerum plures alias complectuntur ad huius status perfectionem, & animarum gubernationem necessarias: agemus de ijs quæ maioris sunt momenti in subsequentijs capitibus.

CAPVT II.

ONERA, DIFFICVLTAES AC PERICVLA
Praelationis

VM EXCELLENTIIS STATUS PRAELATIONIS operæ precium erit coniungere onera & obligationes eius, ac pericula ei annexa: vt quæ desideria aut timores alia excitant, temperent ac moderentur alia. Neque nimium censendum est, quod proximo capite dicebamus: Prælatos esse debere tanquam Angelos: siquidem S. Tridentinum Concilium Ecclesiarum regimen siue

Praelationem appellat *onus Angelicis humeris formidandum*. Horrendum enim est tot animarum onus portare, & earum omnium rationem reddere debere. Sentiebat Apostolus hoc onus, cum ad Corinthios scripsit *in timore & tremore multo fui apud vos*, Quod si Apostolus (ait S. Chrysostomus) timet hoc onus; & qui ad tertium cælum fuit raptus, tremit ad illud; & qui plus omnibus laborabat, & præstabat plura, quàm teneretur, tantæque erat charitatis, vt infirmaretur cum his, qui infirmabantur; ac diceret: optare se anathema esse à Christo pro salute fratrum suorum: quomodo igitur non tremet; qui nec illud præstant, quod præceptum est; magisque inclinant ad ea, quæ sunt ipsorum propria, quam ad bonum ouium suarum. Si iuberet, inquit, nauem inestimabilibus diuitijs repletam gubernare per mare turbatissimum, in numeris piratis repletum: timerem certè talem gubernationem suscipere: ne inter tot pericula, nauis periret, & ego cum illa. Quomodo igitur non tremam accipere Episcopatum, cui incumbit regere Ecclesiæ nauem, tot animabus oneratam: cum talis dignitas ab innumeris tentationum fluctibus, & horrendis hostibus oppugnetur? Qui autem hi fluctus: nisi inundationes cogitationum, de fidei, & curarum, quas excitat inanis gloria, desiderium placendi hominibus, ambitio honoris, prouentuum cupiditas, propensio ad delicias, pigritia, & laxitas in ipso officio, resistentia & contemptio hominum, & ira, quæ erumpit ad sumendam ultionem? Et quis

Eccc poterit

Sess 6 decreta de Reformatione c. 1.

1 Cor. 13. Lib 2. de Sacerdotio. ante mediũ